

ČASOPIS ZA PRAVNU TEORIJU I PRAKSU

PRAVNA MISAO

5 – 6

svibanj – lipanj / maj – juni
Sarajevo 2020.

Izdaje:

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE
ZAVOD ZA JAVNU UPRAVU
www.fmp.gov.ba

Časopis "PРАВNA MISAO" upisan je u evidenciju javnih glasila u Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta, pod brojem 727 od 23.10.1997. godine.

Redakcija časopisa:

Prof. dr. Hajrija SIJERČIĆ ČOLIĆ, prof. dr. Meliha POVLAKIĆ,
doc. dr. sc. Enver IŠERIĆ, Anto ČAVAR, prof. dr. Mirko PEJANOVIĆ

Glavni i odgovorni urednik: Prof. dr. sci. Almir MALJEVIĆ

Izvršna urednica: Mirjana BAŠIĆ

Produkcija: Federalno ministarstvo pravde

Štampa: "Štamparija Fojnica" d.d.

Za štampariju: Šehzija Buljina

DTP: Federalno ministarstvo pravde

Grafičko rješenje: Ice-net d.o.o. Sarajevo

Tiraž: 120 primjeraka

Časopis izlazi dvomjesečno.

ISSN 0555-0092

GODIŠNJA PRETPLATA:	Za organe i organizacije na teritoriji BiH	120,00 KM
	Za pojedince	100,00 KM
	Za studente i neposlene	50,00 KM
	Za inostranstvo	200,00 KM

UPLATU UPUTITI NA: Federalno ministarstvo financija/finansija
Union Banka dd Sarajevo
Transakcijski račun: 102-050-00001066-98
Budžetska organizacija: 1501001
Vrsta prihoda: 722597
Općina: 077

ADRESA REDAKCIJE: Federalno ministarstvo pravde
Zavod za javnu upravu
Sarajevo, Ul. Valtera Perića 15
Tel.: +387 33 203 918, fax: 668 956
Email: Pravna.Misao@fmp.gov.ba

ID 4200785450004

Časopis "Pravna misao" indeksira se u bazi Legal Source (EBSCOhost)
i uvršten je u Ulrichweb Global Serials Directory

SADRŽAJ

Uvodna riječ glavnog urednika 5

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

Samir Sabljica Etnički determinizam kao realna prepreka
kod primjene Zakona o konkurenciji 7

STRUČNI ČLANAK

Mario Širić Nematerijalni oblici motivacije i njihov utjecaj
na učinkovitost sudske uprave 29

Damir Muminović Međunarodni elementi u ustavnom sistemu
Bosne i Hercegovine 54

Maja Mirković Ostvarivanje načela neposrednosti u online ročištima u
krivičnom postupku: kratka analiza predloženog rješenja 75

IZVJEŠTAJ

Arben Murtezić Konferencijski online sastanak „Lekcije iz cijelog svijeta
Davor Trlin o upravljanju sudovima u vrijeme pandemije“ 89

Đemaludin Mutapčić Trinaest godina rada prvih notara u Bosni i Hercegovini 93

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine
(Pripremili akademik prof. dr Miodrag N. Simović, sudija Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine i redovni profesor Pravnog fakulteta u Banja Luci i
prof. dr Vladimir M. Simović, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine) 100

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine
(Pripremio Sead Bahtijarević, sudac Ustavnog suda Federacije Bosne
i Hercegovine u mirovini) 112

Evropski sud za ljudska prava
(Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu) 117

Upute za autore 124

CONTENTS

Foreword of the Editor-in-Chief		5
SCIENTIFIC REVIEW <hr/>		
Samir Sabljica	Ethnic determinism as real obstacle in the application of the Competition Law	7
PROFESSIONAL PAPER <hr/>		
Mario Širić	Non-material motivation strategies and their impact on the efficiency of the Court Administration	29
Damir Muminović	International elements in the Constitutional system of Bosnia and Herzegovina	54
Maja Mirković	Realization of principle of immediacy in online hearings in criminal proceedings: a brief analysis of the proposed legal provisions	75
REPORT <hr/>		
Arben Murtezić Davor Trlin	On-line Conference meeting: „World lessons in court management during the pandemics“	89
Đemaludin Mutapčić	Thirteen years of first notaries in Bosnia and Herzegovina	93
CASE LAW <hr/>		
Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina (Prepared by Academician Professor Miodrag N. Simović, judge of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina and Full Professor at the Faculty of Law in Banja Luka and Assistant Professor Vladimir M. Simović – Prosecutor at Prosecutor's Office of Bosnia and Herzegovina)		100
Constitutional Court of the Federation of Bosnia and Herzegovina (Prepared by Sead Bahtijarević, Judge of the Constitutional Court of the Federation of Bosnia and Herzegovina in retirement)		112
European Court of Human Rights (Prepared by Harun Išerić, expert associate at the Law Faculty of the University of Sarajevo)		117
Instructions for authors		124

UVODNA RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA

Poštovani čitaoci,

Pred nama se nalazi još jedan broj časopisa "Pravna misao", najrelevantnijeg i najaktuelnijeg časopisa za pitanja iz pravne teorije i prakse u Bosni i Hercegovini. U ovom broju, kao i do sada, donosimo nekoliko interesantnih radova, prikaza i sudske prakse.

U radu ***Etnički determinizam kao realna prepreka kod primjene Zakona o konkurenciji*** se posebno ukazuje na etnički determinizam kao produkt postojećeg političkog i ustavnog sistema Bosne i Hercegovine, te elaborira kako etnički determinizam u načinu rada i odlučivanja Konkurencijskog vijeća, kao regulatornog tijela, može biti realna prepreka kod konkretne primjene Zakona o konkurenciji. U radu je sadržan i prijedlog za prevazilaženje ovog problema.

Rad ***Nematerijalni oblici motivacije i njihov utjecaj na učinkovitost sudske uprave*** obrađuje vrlo atraktivnu i nedovoljno istraženu temu nematerijalnih oblika motiviranja i njihov utjecaj na učinkovitost sudske uprave. Autor u radu ukazuje na ograničenost materijalnih oblika motiviranja i potrebu razvijanja nematerijalnih oblika motiviranja, kao odgovora na nedostatak materijalnih resursa poslodavaca, ali i na osiguravanje zadovoljavanja potreba viših razina uprave.

Autor rada ***Međunarodni elementi u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine*** se fokusira na prisutnost i utjecaj međunarodnih elemenata u Ustavu na postojeće stanje u BiH. U radu se argumentira da upravo međunarodni elementi u ustavnom sistemu BiH, čine taj sistem jedinstvenim ustavnim sistemom u svijetu, te da je zbog činjenice kako je taj ustavni sistem nastao (nisu ga donijeli narodi BiH), kao i zbog činjenice da je za njegovu izmjenu potrebna dvotrećinska većina u zakonodavnom tijelu, nerealno očekivati skorije izmjene tog sistema.

Proglašenje pandemije COVID-19 u martu 2020. godine donijelo je niz izazova u različitim oblastima društvenog života u svijetu, pa time i u Bosni i Hercegovini, ne ostavljajući niti pravosudni sistem po strani. Rad ***Ostvarivanje načela neposrednosti u online ročištima u krivičnom postupku: kratka analiza predloženog rješenja*** bavi se prijedlogom VSTV-a BiH o izmjeni postojećih zakona o krivičnom postupku na svim nivoima, a koje bi omogućile sprovođenje online sudskih ročišta u krivičnom postupku. Autorica u radu analizira pitanje ostvarivanja načela neposrednosti u krivičnom postupku u online sudskim ročištima, posmatrano kroz prizmu implikacija, kako suštinskih, tako i organizacijskih, koje se mogu javiti u postupku.

U ovom broju donosimo i vrlo zanimljiv prikaz web prijenosa na temu "Lekcije iz cijelog svijeta o upravljanju sudovima u vrijeme pandemije", u organizaciji i saradnji Europske mreže za obuku sudija (EJTN) i Nacionalnog pravosudnog koledža u Sjedinjenim Američkim Državama. U prikazu se posebno potencira na mjerama predloženim sudovima, kojima će biti moguće postepeno povećavati obim rada na svakom pojedinom sudu.

Također, donosimo i osvrt na trinaest godina rada notara u Bosni i Hercegovini.

Od sudske prakse, skrećemo čitateljicama/čitateljima pažnju na praksu Evropskog suda za ljudska prava, Ustavnog suda BiH i Ustavnog suda Federacije BiH.

Čitajte i pišite!

Doc. dr. sci. Almir Maljević
Glavni i odgovorni urednik

ETNIČKI DETERMINIZAM KAO REALNA PREPREKA KOD PRIMJENE ZAKONA O KONKURENCIJI

pregledni znanstveni rad

UDK: 346.546(497.6)
339.137.2(497.6)

Samir Sabljica*

Sažetak

Osnovna hipoteza rada je da postojeći bosanskohercegovački Zakon o konkurenciji treba izmijeniti u smislu ukidanja etničkog veta koji može blokirati donošenje odluka Konkurencijskog vijeća. Prilikom izrade rada korištene su metode: normativna, komparativna, historijska, analiza sadržaja i egzegetička (kritičko tumačenje tekstova). Važnost područja konkurencije za Bosnu i Hercegovinu u procesu evropskih integracija od izuzetnog je značaja jer je u ovoj oblasti Evropska unija vrlo senzitivna. Prilikom prijema u punopravno članstvo, legislativni okvir Bosne i Hercegovine mora biti identičan onome u EU-u. Pravno regulisanje konkurencije u Bosni i Hercegovini zahtijeva dodatne aktivnosti na ažuriranju postojećeg Zakona. U radu se posebno ukazuje na etnički determinizam kao produkt postojećeg političkog i ustavnog sistema Bosne i Hercegovine. Etnički determinizam u načinu rada i odlučivanja Konkurencijskog vijeća, kao regulatornog tijela, može biti realna prepreka kod konkretne primjene Zakona o konkurenciji. U zaključnom razmatranju se potencira da je potrebno brisati dio odredaba člana 22. stav (3.) tačka a) i člana 24. stav (2.) Zakona o konkurenciji koji sadrži opciju etničkog imenovanja i etničkog veta prilikom donošenja odluka Konkurencijskog vijeća.

Ključne riječi

konkurencija, Konkurencijsko vijeće, etnički veto, evropske integracije.

** Doktorant na Fakultetu za upravu – pridružena članica Univerziteta u Sarajevu, zaposlen u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa. Sva mišljenja iznesena u tekstu ne predstavljaju na bilo koji način mišljenje Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, već isključivo mišljenje autora.
sabljica_s@yahoo.com*

ETHNIC DETERMINISM AS REAL OBSTACLE IN THE APPLICATION OF THE COMPETITION LAW

Summary

The basic hypothesis of the paper is that the existing BiH Law on Competition should be amended in such an order as to abolish the ethnic veto, which may block the Council of Competition's decision-making. The methods used were: normative, comparative, historical, content analysis and exegetical (critical interpretation of texts). The importance of the competition area for Bosnia and Herzegovina in the process of European integration is of utmost importance, because in this area the European Union is very sensitive. When applying for full membership, the legislative framework of Bosnia and Herzegovina must be identical to that of the EU. Legal regulation of competition in Bosnia and Herzegovina requires additional activities to update the existing Law. Ethnic determinism, as a product of the existing political and constitutional system of Bosnia and Herzegovina, is highlighted in the paper. Ethnic determinism in the way of work and decision-making of the Council of Competition, as a regulatory body, can be a real obstacle to the concrete application of the Competition Law. The concluding consideration emphasizes the need to delete part of the provisions of Article 22 (3) (a) and Article 24 (2) of the Competition Act, which contains the option of ethnic designation and ethnic veto when making decisions of the Council of Competition.

Key words

competition, Competition Council, ethnic veto, European integration.

NEMATERIJALNI OBLICI MOTIVACIJE I NJIHOV UTJECAJ NA UČINKOVITOST SUDSKE UPRAVE

stručni članak

UDK: 347.96:005.96

mr. sc. iur. Mario Širić*

Sažetak

U ovom radu autor je obradio vrlo atraktivnu i nedovoljno istraženu temu nematerijalnih oblika motiviranja i njihov utjecaj na učinkovitost sudske uprave. U radu je ukazano na ograničenost materijalnih oblika motiviranja i potrebu razvijanja nematerijalnih oblika motiviranja, kao odgovora na nedostatak materijalnih resursa poslodavaca, ali i na osiguravanje zadovoljavanja potreba viših razina.

Izazov sudske uprave jest u pravilnu osmišljavanju i odabiru tehnika motivacije koje će najbolje djelovati na uposlenike suda i usmjeriti njihova djelovanja ka postizanju ciljeva zbog kojih je sud i osnovan. Najčešći nematerijalni oblici motiviranja koji se mogu primijeniti u većini tijela javne uprave su: *dizajniranje posla, fleksibilno radno vrijeme, participacija zaposlenih u odlučivanju, delegiranje ovlaštenja, povratne informacije o radu, priznavanje uspjeha, organizacijska kultura i stručno usavršavanje*. Nematerijalni oblici motivacije su se pokazali kao dobro motivacijsko sredstvo kojim se omogućava zadovoljavanje ljudskih potreba „višeg reda“, te zajedno sa sustavom materijalnog motiviranja čine jednu neraskidivu cjelinu. Pravilnom procjenom potreba svojih uposlenika sudska uprava može odabrati one tehnike motiviranja koje će najbolje djelovati na uposlenike suda i osigurati najbolje rezultate, te djelovati kao iznimno snažni motivatori.

Ključne riječi

Motivacija, nematerijalni oblici motiviranja, ljudski potencijali, sudska uprava.

*Općinski sud u Zavidovićima;
mario.siric@tel.net.ba; mario.siric@pravosudje.ba

NON-MATERIAL MOTIVATION STRATEGIES AND THEIR IMPACT ON THE EFFICIENCY OF THE COURT ADMINISTRATION

Summary

In this thesis, the Author analyses a very stimulating and under-researched topic - *Non-material Motivation Strategies and Their Impact on the Efficiency of the Court Administration*. The Author points out to the limitations of non-material motivation incentives and the need for developing efficient non-material techniques for motivation of employees as a response to employer's material resources scarcity and the satisfaction of higher-order needs.

Challenges in court practice involve making effective design and selection of motivational techniques that will be most effective for court employees and their performance in achieving principal court goals. Most common non-material rewards which can be used in most of the public administrative bodies are work design, flexible working hours, employees' participation in decision making, delegation of powers, acknowledgement and feedback, organizational culture and continuous training. Non-material motivation awards are recognized as highly effective ways to motivate employees and to enable fulfilment of a higher-order needs, and together with material motivation strategies should represent combined and integrated strategies of motivation. By applying strategies tailored to each worker's needs, the Court Administration should be able to choose proper and effective motivational techniques for their employees and thus improve performance and motivation in the workplace.

Key words

Motivation, non-material motivation strategies, human resources, court administration.

MEĐUNARODNI ELEMENTI U USTAVNOM SISTEMU BOSNE I HERCEGOVINE

stručni članak

UDK: 341.24:342.4(497.6)

Damir Muminović* MA iur.

Sažetak

Ustav Bosne i Hercegovine s pravom se općenito smatra jednim od najspecifičnijih ustava u današnjem svijetu. Mjesto i okolnosti njegova nastanka, a posebno činjenica da on nije akt državnog ustavotvorca, već dodatak jednom mirovnom sporazumu, činjenice su koje povlače za sobom pitanje međunarodnih elemenata, čak i za one koji nisu pravni eksperti.

Nesporno je dakle da je sam Ustav BiH međunarodna tvorevina budući da isti nije donijet u BiH, nije ratificiran u Parlamentarnoj skupštini BiH, a uz to je stvoren na jeziku koji nije nijedan od triju službenih jezika u BiH. Prema tome, prisutnost međunarodnih elemenata nesporna je već kod samog nastanka Ustava BiH.

Istina u vrijeme njegovog nastanka to je bilo neizbježno i prijeko potrebno kako bi bio zaustavljen rat, ali toliko godina nakon rata s razlogom se može postaviti pitanje može li on biti podloga za pristupanje BiH euroatlanskim integracijama. No, budući da se radi o tzv. tvrdom Ustavu, jer je za njegovu izmjenu potrebna 2/3 većina u Parlamentarnoj skupštini BiH, a imajući u vidu trenutni odnos političkih snaga, izmjenu istog praktično je nemoguće očekivati bez intenzivnijeg utjecaja međunarodne zajednice.

Ono što zanima autora ovoga rada, prije svega, je prisutnost i utjecaj međunarodnih elemenata u samome Ustavu na stanje koje danas imamo u BiH. U radu će se najprije reći nešto o samome Ustavu BiH, a zatim će se pokušati ukazati na specifičnosti u istome, odnosno na međunarodne elemente u ustavnom sistemu BiH, koji ga čine jedinstvenim ustavnim sistemom u svijetu.

Ključne riječi

Ustav, međunarodni ugovor, međunarodni elementi, Opšti okvirni sporazum za mir u BiH, Dejtonski sporazum, konsocijacijska demokratija, Institucija visokog predstavnika u BiH, protektorat.

* Asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu;
d.muminovic@pfsa.unsa.ba

INTERNATIONAL ELEMENTS IN THE CONSTITUTIONAL SYSTEM OF BIH

Summary

The Constitution of Bosnia and Herzegovina is rightly considered as one of the most specific constitutions in today's world. The place and circumstances of its creation, and especially the fact that it is not an act of the state constituent, but an addition to a peace agreement, are facts that raise the issue of international elements, even for those who are not legal experts.

It is therefore indisputable, that the BiH Constitution itself is an international creation, since it was not adopted in BiH and was not ratified in the BiH Parliamentary Assembly, and it was also created in a language that is not one of the three official languages in BiH. Therefore, the presence of international elements is indisputable at the very beginning of the creation of the Constitution of BiH.

To tell the truth, at the time of its creation, it was inevitable and necessary to stop the war, but so many years after the war, it can be questioned whether it could be a basis for BiH's accession to Euro-Atlantic integration. Since it is a so-called hard Constitution, it requires a 2/3 majority in the BiH Parliamentary Assembly, and given the current relationship of the political forces, it is virtually impossible to expect its amendment without the intense influence of the international community.

What interests the author of this paper is, first and foremost, the presence and influence of international elements in the Constitution itself on the state of affairs in BiH today. The paper will first say something about the BiH Constitution itself, and then try to point out to the features in it, that is, the international elements in the BiH constitutional system, which make it a unique constitutional system in the world.

Key words

the constitution, international treaty, international elements, General Framework Agreement for Peace in BiH, The Dayton Agreement, consociational democracy, Office of the High Representative for BiH, protectorate.

OSTVARIVANJE NAČELA NEPOSREDNOSTI U ONLINE ROČIŠTIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU: KRATKA ANALIZA PREDLOŽENOG RJEŠENJA

stručni članak

UDK: 343.1:004.7

Maja Mirković LL.M., LL.M. et LL.M.*

Sažetak

Pandemija koronavirusa COVID-19 je proglašena 11. marta 2020. godine od strane Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i utjecala je praktično na svaku državu svijeta u veoma kratkom periodu. Bosna i Hercegovina (BiH) nije iznimka u tom smislu; kriza prouzrokovana ovom pandemijom je utjecala na sve aspekte svakodnevnog života, uključujući i rad pravosudnih organa. U tom smislu, Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće BiH (VSTV BiH) je usvojilo Preporuke predsjednicima sudova i glavnim tužiteljima u BiH o postupanju povodom epidemiološke situacije u zemlji (Corona COVID-19), kojim je preporučeno razmatranje mogućnosti otkazivanja zakazanih ročišta, osim onih za koja je zakonom propisano da su hitna ili neodložna, uz hitno obavještenje učesnika u postupku. Međutim, VSTV BiH je otišlo korak dalje i iniciralo izmjene postojećih zakona o krivičnom postupku na svim nivoima, a koje bi omogućile sprovođenje online sudskih ročišta u krivičnom postupku. Ova inicijativa je prosljeđena nadležnim ministarstvima pravde 03. aprila 2020. godine. Važno je spomenuti da je mogućnost sprovođenja online sudskih ročišta u krivičnom postupku prvi put uvedena u susjednoj Republici Srbiji.

Svrha ovog rada jeste analizirati pitanje ostvarivanja načela neposrednosti u krivičnom postupku u online sudskim ročištima, posmatrano kroz prizmu implikacija koje se mogu javiti.

Ključne riječi

online sudska ročišta; načelo neposrednosti; procesna prava i garancije; Bosna i Hercegovina.

* *Projektna asistentica u Misiji OSCE-a u Bosni i Hercegovini;*
maja_mirkovic@hotmail.co.uk

REALIZATION OF PRINCIPLE OF IMMEDIACY IN ONLINE HEARINGS IN CRIMINAL PROCEEDINGS: A BRIEF ANALYSIS OF THE PROPOSED LEGAL PROVISIONS

Summary

The pandemic of COVID-19 was declared by the World Health Organization (WHO) on 11 March 2020 and influenced basically every country in the world in a very short period of time. Bosnia and Herzegovina (BiH) is no exception in that sense; the crisis caused by the pandemic has influenced all the aspects of everyday life, including the work of judiciary bodies. In that sense, the High Judicial and Prosecutorial Council of BiH (HJPC BiH) has issued a set of Recommendations to presidents of the courts and chief prosecutors in BiH on dealing with the epidemiological situation in the country (Corona COVID-19), and thus recommended to consider the possibility of canceling all scheduled hearings, apart from those whose holding is required by the law or are urgent. However, the HJCP BiH made one step forward by initiating a set of legislative changes to the criminal procedure codes on all the levels of governance, that would enable conduct of online hearings in the criminal proceedings. This initiative was forwarded to the competent ministries of justice on 3 April 2020. It is important to remark that the possibility of conducting online hearings in criminal proceedings was first introduced in the Republic of Serbia.

The main purpose of this paper is to analyze the possibility of realization of principle of immediacy in criminal proceedings at online court hearings, viewed through the light of implications that may arise.

Key words

online court hearings, the principle of immediacy, procedural rights and guarantees, Bosnia and Herzegovina

KONFERENCIJSKI ONLINE SASTANAK "LEKCIJE IZ CIJELOG SVIJETA O UPRAVLJANJU SUDOVIMA U VRIJEME PANDEMIJE"

izvještaj

Priredili: **mr. sci. Arben Murtezić***
dr. sci. Davor Trlin **

Poseban web prijenos/webcast na temu „Lekcije iz cijelog svijeta o upravljanju sudovima u vrijeme pandemije“ emitovan je 23. aprila 2020. godine u terminu od 17:00 do 18:45 časova, u organizaciji i saradnji Evropske mreže za obuku sudija (EJTN) i Nacionalnog pravosudnog koledža u Sjedinjenim Američkim Državama.

Riječ je o jedinstvenoj edukativnoj aktivnosti otvorenoj za sudije (ali i druga zainteresovana lica) iz cijelog svijeta, gdje su učesnici imali priliku čuti na koji način se sudije iz Italije, Španije i Njemačke snalaze u periodu krize izazvane pandemijom. Pored sudija iz navedenih zemalja, učestvovali su i panelisti (sudije i profesori) iz SAD-a i Južne Koreje. Prijenos, čija je svrha pružanje preporuka i djelotvornih mehanizama vladama različitih zemalja za suočavanje i suzbijanje negativnih posljedica uzrokovanih trenutnom zdravstvenom krizom je pratilo oko 1200 sudija, tužilaca i pravnih stručnjaka iz Evrope, SAD-a, ali i drugih zemalja širom svijeta. Obim mjera koje se preduzimaju u odgovoru na trenutnu prijetnju COVID-a 19 i način na koji se one sprovode, u značajnoj mjeri se razlikuju od jedne države do druge.

Ovaj specijalni prenos, koji na svojevrsan način predstavlja online obuku, organizovan je prije svega sa ciljem pružanja pomoći sudijama, predsjednicima sudova, sudskom osoblju ali i pravosudnim sistemima u cjelini, u njihovoj pripremi za suočavanje, postupanje i rješavanje pravnih pitanja i drugih izazova koji se mogu i koji će se neminovno javiti kao posljedica pandemije koja je obuhvatila brojne države i sve dijelove svijeta.

* *Direktor Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH.*

** *Viši stručni saradnik Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH;*
davor.trlin@cest.gov.ba

TRINAEST GODINA RADA PRVIH NOTARA U BOSNI I HERCEGOVINI

izvještaj

Pripremio: **mr. sc. Đemaludin Mutapčić***

Već trinaest godina funkcionira služba notara u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH). Kao što je poznato, 4.maja 2020. godine navršilo se trinaest godina od početka rada prvih notara u savremenoj BiH. Naime, 04.5.2007. godine počeli su s radom notari u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FBiH), a u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: RS) notari su počeli s radom 11.3.2008. godine. Nakon toga, prvi notari su počeli s radom i u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BDBiH).

Prema definiciji zajedničkih pravila za notare iz člana 1.1. Evropskog kodeksa prava notarske profesije iz februara 1995. godine, koja je prihvaćena i u BiH: "Notar je nosilac javne službe na koga je prenesena državna vlast, kako bi sastavljao javne isprave. Pri tome on osigurava čuvanje, dokaznu snagu i izvršnost ovih isprava". Notar je fizičko lice kome su zakonom povjerena javna ovlaštenja za sačinjavanje notarskih isprava. Notar je sudija za ostavine u predmetu koji mu povjeri općinski sud. S obzirom na to, notari su dio javne uprave i pravosuđa u BiH. Notari su samostalni i nezavisni nosioci službe notara kao javne službe. Notar obavlja službu notara profesionalno i isključivo kao zanimanje. Prema tome, notar je nosilac javne službe, ali nije vlast i nije državni službenik, a nije ni advokat/odvjetnik. Njega imenuje organ vlasti, ali notar sam snosi odgovornost za svoj rad. Notar mora zaključiti osiguranje koje pokriva štetne posljedice njegove profesionalne djelatnosti. To je nova institucija i do tada nije postojala u pravnim sistemima u BiH. Službu notara je uvijek krasio "pečat javnog ovlaštenja", a notari su osobe od povjerenja. U ekonomiji i notari putem izvršavanja notarske službe daju doprinos stvaranju biznis klime na tržištu u poslovnom okruženju.

Historijski gledano, notarska služba, kao posebna služba koja vodi porijeklo iz rimskog prava, kroz dugu historiju mijenjala se i dograđivala dok

* *Notar;*
notar@notar-mutapcic.com

SUDSKA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

sudska praksa

Pripremili: **akademik prof. dr. Miodrag N. Simović***
prof. dr. Vladimir M. Simović**

PRAVO NA LIČNU SLOBODU I SIGURNOST

Nije došlo do kršenja prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1. tačka c) i stav 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada su redovni sudovi odluku o produženju pritvora apelantu zasnovali na postojanju osnovane sumnje da je počinio krivično djelo opisano u naredbi o provođenju istrage i postojanju posebnih pritvorskih razloga i okolnosti iz odredbe člana 197. stav 1. tač. b) i g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, u vezi s čim su ponudili valjane razloge i obrazloženja koja ne ostavljaju utisak proizvoljnosti.

Iz obrazloženja:

Imajući u vidu da je osnovana sumnja utvrđena na temelju dokaza koji su detaljno interpretirani u obrazloženju osporenog prvostepenog rješenja, ne mogu se prihvatiti kao osnovane apelantove tvrdnje da su izostali valjani razlozi i obrazloženja u vezi sa zaključkom o postojanju osnovane sumnje. S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da su, u smislu standarda koji proizlaze iz prakse Evropskog suda za ljudska prava koju Ustavni sud slijedi, redovni sudovi utvrdili činjenice i informacije koje mogu zadovoljiti objektivnog promatrača da je apelant mogao počiniti krivično djelo za koje se sumnjiči (vidi, *mutatis mutandis*, pored ostalih, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-5842/10 od 20. aprila 2011. godine, tačka 64, dostupna na www.ustavnisud.ba), zbog čega apelantove tvrdnje u vezi sa zaključkom redovnih sudova o postojanju osnovane sumnje ne mogu biti prihvaćene kao utemeljene.

* Sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine;

** Tužilac Tužilaštva BiH

SUDSKA PRAKSA USTAVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

sudska praksa

Pripremio: **Sead Bahtijarević***

Zahtjev Načelnika Općine Jablanica za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u svezi s člankom 51. stavak 1. Zakona o prostornom uređenju.

Odbija se zahtjev Načelnika Općine Jablanica za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u svezi s člankom 51. stavak 1. Zakona o prostornom uređenju („Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 4/04 i 4/14).

Iz obrazloženja:

Načelnik Općine Jablanica podnio je zahtjev za zaštitu prava na lokalnu samoupravu Općine Jablanica. U zahtjevu je navedeno da je odredbama članka 51. stavak 1. Zakona o prostornom uređenju, ovoj Općini povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu iz članka 37. stavak 1. točka 6. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, broj 4/00).

Naime, člankom 37. stavak 1. točka 6. Zakona o lokalnoj samoupravi propisano je da općina u okviru samoupravnog djelokruga osigurava uređenje naselja, kvalitetu stanovanja i komunalnih objekata, obavljanje komunalnih i drugih uslužnih djelatnosti, saobraćajnu povezanost općine, te lokalnu infrastrukturu, brine o izgradnji, održavanju, i korištenju lokalnih puteva, ulica, mostova i drugih javnih objekata od interesa za općinu. Obzirom da se sukladno s člankom 50. Zakona o prostornom uređenju za izgradnju, rekonstrukciju, dogradnju, nadogradnju, sanaciju, uklanjanje svih objekata i drugih zahvata u prostoru (osim radova redovnog održavanja i radova sanacije koji se mogu smatrati redovnim održavanjem) zahtijeva obvezno izdavanje urbanističke suglasnosti, to se za sve gore pobrojane zahvate u prostoru (osim održavanja) iz članka 37. stavak 1. točka 6. Zakona o lokalnoj samoupravi, a zbog postojanja i zaštite javnog interesa sukladno s člankom

* sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u mirovini

SUDSKA PRAKSA EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

sudska praksa

Pripremio: **Harun Išerić***

Novi pregled novosti iz sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (Sud) obuhvatit će presude i odluke Suda donesene od 27. februara do 18 maja 2020. godine, a povodom navoda o kršenju Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija). Ovaj pregled sadrži osnovne informacije o stavovima Suda iz presuda koje su zadobile pažnju stručne javnosti, te se čitaoci upućuju na web stranicu Suda gdje su presude i odluke dostupne u cjelini.

Sud je u prethodno spomenutom periodu donio odluku u jednom slučaju protiv BiH i to *Fajković i osam drugih* (aplikacija br. 38868/17). Predmet se ticao naknade troškova putovanja advokatima aplikantima, koje su imali tokom sudskih postupaka u BiH. Sud je utvrdio da odluke nacionalnih sudova o nedodjeljivanju tih naknada nisu bile arbitrarne. Pored toga, Sud je zaključio da zahtjev za naknadu troškova putovanja advokata, za aplikante ne predstavlja „vlasništvo“ u smislu člana 1 Protokola br. 1.

ČLAN 1 KONVENCIJE (OBAVEZA POŠTIVANJA LJUDSKIH PRAVA)

U presudi u predmetu *M.N. i drugi protiv Belgije* (aplikacija br. 3599/18) Veliko vijeće je aplikaciju proglasio za nedopustivu, zaključujući da se Konvencije ne primjenjuje u slučajevima aplikacije za vize u ambasadama i konzulatima država potpisnica Konvencije. Slučaj se odnosio na državljane Sirije i njihovo dvoje djece, kojima su odbijeni zahtjevi za kratkoročne vize koje su tražili od belgijske ambasade u Bejrutu sa ciljem da podnesu zahtjev za azil u Belgiji. Aplikanti tvrdili su da je došlo do povrede njihovih prava iz članova 3,

* *Stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu*

¹ Odluke i presude Suda su dostupne na web stranici: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22:%5B%22JUDGMENTS%22,%22DECISIONS%22%7D>.

UPUTE ZA AUTORE

Radovi se objavljuju na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku (u latiničnom ili ćiriličnom pismu) ili engleskom jeziku.

Ukoliko rukopis zadovoljava kriterije časopisa, upućuje se na recenziju.

Svaki rukopis ocjenjuju najmanje dva nepristrana recenzenta, pri čemu identitet autora i recenzenta ostaje obostrano nepoznat. Nakon ocjene recenzentata i članova redakcije, rukopis se vraća autoru s obrazloženjem i zahtjevima za doradu i ispravak rada, ukoliko se to smatra potrebnim. Ispravljene rukopise autori trebaju vratiti redakciji u roku od 8 dana od primitka.

Pretpostavlja se da članci i ostali prilozi nisu i neće biti objavljeni u drugim publikacijama, osim uz posebno odobrenje redakcije kada se to jasno naznačuje u objavi.

Autori dopuštaju časopisu postavljanje njihovih radova na web stranicu časopisa.

Časopis zadržava i sva ostala prava, osim ukoliko nije drugačije dogovoreno s autorom.

Radovi koje časopis objavljuje su:

- Uvodna riječ glavnog urednika
- Izvorni znanstveni rad
- Prethodno saopćenje
- Pregledni znanstveni rad
- Stručni članak
- Sudska praksa
- Ostali radovi kao što su prikaz knjige, izvještaji o znanstvenim i stručnim skupovima i dr.
- Obavijesti o nadolazećim stručnim i znanstvenim skupovima
- Domaći autori u međunarodnim publikacijama
- Pismo uredniku

Radovi se predaju redakciji časopisa elektronskom poštom na adresu: *Pravna.Misao@fmp.gov.ba* Dokument treba biti načinjen u programu Microsoft Word. U njemu ne smiju postojati nikakve indikacije osobnoga identiteta autora ili institucije u kojoj bilo koji od autora radi, kako u samom radu, tako ni u karakteristikama (properties) elektroničkog dokumenta.

Radovi koji se dostavljaju redakciji moraju biti lektorirani. Lektori koje odredi redakcija vrše superviziju.

U časopisu se objavljuju znanstveni i stručni radovi koji ne prelaze dužinu od 10.000 riječi, uključujući sve dijelove rada. Svaki rad mora sadržavati sažetak od 150-200 riječi i izbor ključnih riječi na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku iste dužine. Ostali radovi ne mogu prelaziti dužinu od 2000 riječi.

Izuzetno, Redakcija može odobriti objavljivanje radova izvan navedenih kategorija i sa dužinom koja prelazi navedeni broj riječi, ukoliko je rad značajan za razvoj pravne teorije i prakse.

Svaki rukopis mora biti priložen zajedno s popratnim pismom, u kojem je nužno navesti sljedeće:

- kratki opis sadržaja članka u dvije do tri rečenice, kao i sve dodatne informacije o rukopisu koje bi redakciji mogle biti od koristi;
- razloge zbog kojih autori drže da je njihov rad zanimljiv čitateljstvu časopisa (novost koju rad donosi);
- kratku biografiju autora (25-30 riječi),
- osobne podatke:
 - jedinstveni matični broj
 - adresa stanovanja i općina
 - kontakt telefon

Svaki autor će uz popratno pismo dostaviti i izjavu da rad nije prethodno objavljivan.

Prva stranica rukopisa treba sadržavati:

- Naslov
- Datum
- Broj riječi u članku

- Ime autora i profesija
- Nazivi ustanova u kojima rade
- E-mail adrese
- Kategorizaciju
- Sažetak i ključne riječi na izvornom jeziku rada
- Naslov, sažetak i ključne riječi i naslov na engleskom jeziku (summary, key words)

Sažetak rada treba sadržavati opći prikaz teme, metodologiju rada, rezultate i zaključak.

Ključne riječi sadrže pojmove koji se pojavljuju u tekstu, ali ne opće i preširoke pojmove niti preuske pojmove opisane sa puno riječi.

Tablice i grafikoni trebaju biti prezentirani u programima kao što su MS Word, sa jasno iskazanim naslovima. Sve tablice i grafikoni biti će u časopisu tiskani isključivo u crno-bijeloj boji.

Napomene u radu se navode u obliku fusnote (footnote). U pravilu su objašnjavajućeg karaktera.

U fusnoti treba navoditi samo objavljene podatke (ili staviti posebnu bilješku s objašnjenjem).

U fusnoti treba navoditi samo literaturu koja je navedena u popisu literature na kraju članka.

U fusnoti treba ujednačeno navoditi sve izvore. Poželjno je staviti broj stranice.

Molimo autore da se pridržavaju sljedećih naputaka za navođenje literature i fusnota:

Ukoliko je riječ o navodenoj knjizi:

Josipović, I. (2000) Haaško implementacijsko kazneno pravo. Zagreb: Informator i Hrvatski Pravni Centar.

Ukoliko je riječ o navođenom članku:

Tschudi, F. (2008) "Dealing with violent conflicts and mass victimisation: a human dignity approach", str. 46-69. U: I. Aertsen et al.: Restoring Justice after Large-scale Violent Conflicts. Portland. Willan Publishing.

Ukoliko je riječ o navođenom članku u časopisu:

Sijerčić-Čolić, H. (1999) "Reforma krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine: karakteristike federalnog procesnog krivičnog prava", Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, Zagreb, Vol. 6 – br. 1/1999, str. 251-268.

Ukoliko je riječ o navođenom članku u elektroničkom časopisu:

Lendvai, N., 2005. "Central and Eastern European Social Policy and European Accession – Time for Reflections" (online). Financial Theory and Practice, 29 (1), str. 1-12. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/eng/FTP/2005/1/lendvai.pdf>.

Ukoliko je riječ o navođenoj Web adresi:

World Bank, 2004. Corruption: how the World Bank Fights Corruption (online). Washington: The World Bank. Dostupno na: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0>.

Rad treba oblikovati prema sljedećim uputama:

- dokument pohraniti u programu MS Word (*.doc format);
- stranica standardne veličine (A4);
- obični prored za cijeli rukopis
- font Arial, 12 pt;
- sve margine 2,5 cm;
- ne uređivati zaglavlje (Header) niti podnožje (Footer) dokumenta;
- obavezno brojčano označiti stranice;
- slike ili fotografije prilažu se u jednom od formata: *.jpg, *.bmp, *.tiff.

Pozivamo sve autore da na adresu redakcije šalju sažetke svojih stručnih i znanstvenih radova objavljenih u međunarodnim publikacijama indeksiranim u literaturnim bazama podataka. Redakcija će objaviti sve pristigle sažetke izvornih radova domaćih autora.

Radujemo se Vašim priložima!

Redakcija

